

Variabelen overzicht 'Tussen Hoop en Vrees'

Van Ruslandshok naar Hamasshok - De verzuchting naar eigentijdse gemeenschapsafbakening

Dreigingen

Vragen

1. Als onderstaande ontwikkelingen zich **zouden voordoen**, hoe bedreigend vindt u ze dan voor de Nederlandse veiligheid en brede welvaart? (0=helemaal niet bedreigend, 10=zeer bedreigend)
2. Vindt u het aannemelijk (kans groter dan 75%) dat deze ontwikkelingen zich binnen 5 jaar zullen voordoen? (Ja/nee)

Ontwikkelingen

- Grote ongewenste afhankelijkheid van het buitenland ten aanzien van vitale producten (bijv. grondstoffen, energie, chips, medicijnen, wapens)
- Cybersabotage van Nederlandse vitale infrastructuur (bijv. energie-, betalings-, drinkwater-infrastructuur)
- Fysieke sabotage van Nederlandse vitale infrastructuur (bijv. energie-, betalings-, drinkwater-infrastructuur)
- Ondernijning van democratische rechtsstaten in de Europese Unie (bijv. door corruptie, aantasting onafhankelijkheid van de rechterlijke macht)
- Ongewenste buitenlandse inmenging in migrantengemeenschappen in Nederland
- Ongewenste buitenlandse inmenging in verkiezingen in Nederland
- Toenemende polarisering en radicalisering door buitenlandse desinformatiecampagnes (bijv. rond verkiezingen in Nederland, rond de oorlog in Oekraïne)
- Ondernijning van de Nederlandse samenleving door internationale georganiseerde misdaad
- Toename van maatschappelijke spanningen in Nederland vanwege een conflict in het buitenland (bijvoorbeeld vanwege de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, of de oorlog tussen Israël en Hamas)
- Grootschalige irreguliere immigratie waarbij migranten geen geldige documenten hebben om in een land binnen te komen of te verblijven
- Grootschalige reguliere migratie (bijv. arbeidsmigratie, gezinsmigratie, studiemigratie)
- Een groot aantal vluchtelingen als gevolg van een oorlog nabij de EU
- Inzet van migratie als wapen door leiders rond de EU
- Gevolgen voor de Nederlandse samenleving van klimaatverandering (overstromingen, hittestress, droogte, aantasting natuur en biodiversiteit)
- Nederland verlaat de Europese Unie

- Rusland wint de oorlog tegen Oekraïne
- Groeiende invloed van China en Rusland in belangrijke derde landen (bijv. India, Golfstaten, Zuid-Afrika, landen op de Balkan en Brazilië)
- Overbevolking in de wereld
- Toenemende internationale spanningen door ideologische strijd tussen democratische en autocratische staten
- Betrokkenheid bij een oorlog door een territoriale aanval op een EU- of NAVO-bondgenoot of op Nederland zelf
- Een militair conflict tussen de Verenigde Staten en China
- Het escaleren van de oorlog in het Midden-Oosten (door betrokkenheid van bijvoorbeeld Hezbollah, Iran, en/of de VS)
- De opkomst van politieke partijen in verschillende landen die mensen uitsluiten op basis van hun religie of ras
- De opkomst van intolerante religieuze bewegingen in verschillende landen
- De opkomst van haat tegen Joden
- De opkomst van haat tegen Moslims
- Betrokkenheid bij een kernwapenoorlog
- Europa verliest de technologische strijd tussen de grootmachten
- Bestaansonzekerheid voor Nederlandse burgers (bijv. financieel niet rondkomen) als gevolg van een internationale crisis
- Verzwakking van de veiligheidsgarantie van de Verenigde Staten aan Europa (bijv. door politieke koers VS of Amerikaans-Chinees conflict)
- Een islamitische terroristische aanslag in Nederland
- Een extreemrechtse terroristische aanslag in Nederland
- Een extreemlinkse terroristische aanslag in Nederland
- Hoge schulden in Europa bedreigen de stabiliteit van de euro.
- Een nieuwe ernstige pandemie
- Ontwrichting van samenleving en economie door opkomende technologieën (bijv. kunstmatige intelligentie)
- Het verminderen van welvaart door het afbouwen van economische banden met China
- Het verminderen van welvaart door toenemend protectionisme (bijv. door grootschalige Chinese en Amerikaanse staatssubsidies)
- Omvolking van Nederland
- De toenemende macht van grote techbedrijven (zoals Facebook, TikTok en X)
- Inflatie als gevolg van een internationale crisis
- Betrokkenheid bij een oorlog buiten EU of NAVO-grondgebied (bijvoorbeeld Oekraïne of Taiwan)
- Onvoldoende militaire capaciteit onder EU-lidstaten om het Europese grondgebied te verdedigen
- Afbrokkeling van de internationale rechtsorde (bijvoorbeeld door ineffectiviteit van de VN Veiligheidsraad)
- Bedrijfsspionage door andere landen
- Onvoldoende toegang tot natuurlijke hulpbronnen en kritieke grondstoffen (bijv. metalen om chips en zonnecellen te maken)
- De EU niet slagvaardig is door interne verdeeldheid en tegenstellingen
- De NAVO niet slagvaardig is door interne verdeeldheid en tegenstellingen
- Grote gevolgen van Europese gerechtelijke uitspraken voor het beleid in Nederland
- Schade aan onze pensioenen door een internationale crisis

Kansen

Vragen

1. Als onderstaande ontwikkelingen zich zouden voordoen, hoe hoopgevend vindt u ze dan voor de Nederlandse veiligheid en brede welvaart? (0= helemaal niet hoopgevend, 10= zeer hoopgevend)
2. Vindt u het aannemelijk (kans groter dan 75%) dat deze ontwikkelingen zich binnen 5 jaar zullen voordoen? (Ja/nee)

Ontwikkelingen

- Versterking van de moderne maakindustrie in Nederland (bijv. chipindustrie)
- Aanpassing aan klimaatverandering door gerichte investeringen (bijvoorbeeld ophogen dijken, meer ruimte geven aan rivieren)
- Economische opkomst van landen in de Europese regio door verplaatsing van productie vanuit China en Rusland naar de EU en omliggende landen
- Meer transparantie in de buitenlandse financiering van politieke partijen
- Strakkere overheidscontrole van religieus onderwijs en weekendscholen
- Meer samenwerking met landen van herkomst om asielzoekers die in Nederland uitgeprocedeerd zijn terug te nemen
- Techbedrijven moeten aan strengere regels voldoen (bijv. om de privacy van burgers te beschermen, of desinformatie te bestrijden)
- Uitbreiding van de NAVO met Zweden
- Meer aandacht op scholen om nepnieuws en complottheorieën te leren herkennen
- Invoering van Europese wetgeving voor het geval regimes als landen doelbewust vluchtelingen op lidstaten afsturen om hen te verzwakken
- Investeringen in weerbaarheid tegen bedrijfsspionage
- Internationale samenwerking tegen belastingparadijzen
- Technologische innovaties die helpen om klimaatverandering tegen te gaan
- Vermindering van ongewenste afhankelijkheid van het buitenland ten aanzien van vitale producten (grondstoffen, energie, chips, medicijnen, wapens)
- Betere bescherming tegen cyber aanvallen op vitale infrastructuur (bijv. vitale waterwerken en betalingsverkeer)
- Betere bescherming tegen fysieke aanvallen op vitale infrastructuur (bijv. energie infrastructuur, kabels voor digitaal verkeer)
- Versterking van de eenheid en slagkracht van de NAVO
- Versterking van de eenheid en slagkracht van de EU
- De landen van de Europese Unie investeren meer in de veiligheid van hun regio, zodat ze militair minder afhankelijk worden van de Verenigde Staten
- Versterking van de trans-Atlantische relatie tussen Europa en de Verenigde Staten
- Verbetering van de relatie tussen de Verenigde Staten en China
- Een versnelling van de energietransitie via kernenergie
- Versterking van de economie door technologische innovatie, digitalisering en kunstmatige intelligentie
- Een versnelling van de energietransitie via groene energie (bijv. zon- en windenergie)
- Investeren in ontwikkelingssamenwerking ook in het belang van Nederland
- Het versterken van de relatie tussen het Westen en relevante derde landen (bijv. India, Golfstaten, Zuid-Afrika, Brazilië)
- Versterken van de weerbaarheid van migrantengemeenschappen tegen ongewenste buitenlandse inmenging ('lange-arm politiek')
- Versterken van de weerbaarheid van de Nederlandse verkiezingen tegen ongewenste buitenlandse inmenging

Clingendael Alert

- Meer initiatieven en programma's om de overbevolking in de wereld tegen te gaan
- Beperking van de immigratie
- Aantrekken van arbeidsmigranten om tekorten in vitale sectoren op de arbeidsmarkt op te vullen
- Circulaire arbeidsmigratie om tekorten in vitale sectoren op de arbeidsmarkt op te vullen (hierbij keren migranten na een periode van werk terug naar hun land van herkomst)
- De toetreding van Oekraïne tot de Europese Unie
- De toetreding van de Westelijke Balkan-landen tot de Europese Unie (Albanië, Montenegro, Servië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo, Noord-Macedonië)
- Landen bemoeien zich minder met elkaars binnenlandse aangelegenheden
- Betere internationale samenwerking ter bestrijding van internationale drugscriminaliteit
- Geheime diensten krijgen meer bevoegdheden om terrorisme te bestrijden
- Wereldwijde aanpak van ziektes en virussen om ernstige gevolgen van een nieuwe pandemie te voorkomen
- Verplaatsing van de afhandeling van asielaanvragen van Nederland naar een land buiten Europa (zie Italië plant om in Albanië te doen)
- Democratisch verzet tegen de invloed van grote internationale organisaties zoals het World Economic Forum
- Internationale afspraken om de aantallen kernwapens te beperken en de verspreiding en het gebruik van kernwapens te voorkomen
- De Europese landen investeren meer in defensie
- De Europese Unie toont meer respect voor de soevereiniteit van de lidstaten

Achtergrondvariabelen

Politieke voorkeur

- PVV
- GL/PvdA
- VVD
- NSC
- D66
- BBB
- CDA
- SP
- FvD
- PvdD
- SGP
- DENK
- ChristenUnie
- Volt
- JA21
- Anders
- Niet-stemmers